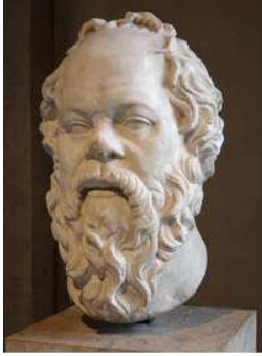


Socratische Intervisie



Bij socratische intervisie is een concrete ervaring uit de praktijk uitgangspunt. Dat kan een project of een opdracht zijn, maar ook een kwestie zoals: 'Ik heb behoefte aan uitwisseling van werkervaringen en daar is in mijn scholingstraject en in mijn dagelijkse praktijk geen ruimte voor'. Deze kwestie wordt ingebracht door één van de deelnemers van een intervisiegroep die ik begeleid.

Ik introduceer kort de Socratische Methode. Ik heb een artikel over de methodiek gekregen van een deelnemer uit een andere intervisiegroep en heb hem inmiddels 3x uitgeprobeerd. Ik ben enthousiast. Bij bovenstaande cases twijfel ik of de socratische methodiek wel de juiste is. Het lijkt zo'n concrete casus. Is deze casus-inbrenger niet beter af met wat concrete uitwisseling van ervaring.

De socratische methode gaat zo:

1. Inbrengen van de cases. De casus-inbrenger vertelt zijn verhaal en legt het probleem zo concreet mogelijk voor aan de andere deelnemers.
2. Deelnemers formuleren 3 open vragen die betrekking hebben op de casus-inbrenger. De deelnemers schrijven maximaal drie open vragen op drie verschillende post-it briefjes en overhandigen die aan de casus-inbrenger.
3. Warm, koud of neutraal. De casus-inbrenger maakt drie kolommen. Warm, koud en neutraal. Warm is: een eye-opener, een nieuwe vraag om over na te denken. Koud is: een vraag die hij zich al lang gesteld heeft en ook het antwoord al op weet. Neutraal is: een nieuwe vraag waarvan de inbrenger nog niet precies weet wat hij er mee kan. De indeling in 3 kolommen doet de inbrenger hardop zodat de deelnemers hem kunnen volgen.
4. Vragen beantwoorden. De inbrenger beantwoordt alle vragen. Hij mag er ook voor kiezen alleen de warme en neutrale vragen te beantwoorden.
5. Tweede ronde vragen. Punt 2, 3 en 4 worden herhaald. Soms kan deze ronde overgeslagen worden.
6. Deelnemers herformuleren het probleem. Dit schrijven ze op een post-it en overhandigen dit aan de casus-inbrenger. Ze formuleren het probleem in de ik-vorm zodat ze zich goed kunnen inleven, alsof het hun eigen probleem is.
7. Warm koud of neutraal. De inbrenger deelt ook de hergeformuleerde problemen in in drie kolommen: warm, koud, neutraal. Hij doet dit proces hardop.
8. De casus-inbrenger herformuleert nu zelf zijn ingebrachte probleem.
9. Deelnemers praten door over oorzaken en diagnoses. De inbrenger luistert terwijl de andere deelnemers praten over wat hun is opgevallen aan de casus en de manier waarop de inbrenger er mee is omgegaan en erover vertelt. Dit is het eerste moment waarop de deelnemers hun mening kunnen geven.
10. De casus-inbrenger vertelt hoe hij het probleem gaat aanpakken.

Socratische intervisie is een gespreksvorm die aan strakke regels is gebonden. Het is mooi om te zien dat de inbrenger zijn eigen proces volgt en met zijn eigen overtuigingen en normen geconfronteerd wordt, zonder dat de groep hem met oplossingen stuurt. Dat is de kern van Socratische intervisie. De methode geeft een duidelijke structuur aan intervisiegroepen. De deelnemers oefenen de vaardigheid van het vragen stellen zonder met oplossingen te komen. De deelnemers vinden het meestal niet zo gemakkelijk om hun eigen oplossingen te parkeren. Eén van mijn deelnemers kon zich echt niet beheersen in het geven van een oplossing en formuleerde op de post-it zijn oplossing met daarachter: "snap je?" Een open vraag toch?

In bovenstaande casus werkte de Socratische methode toch goed. De casus-inbrenger had helemaal geen concrete oplossingen nodig maar kwam erachter dat hij het moeilijk vindt anderen aan te spreken en dat hij bang is voor oordelen van anderen. "Ik heb gewoon koud-watervrees om dingen met anderen te gaan bespreken", zo was zijn conclusie.

Soms komt er bij zo'n casus-bespreking een thema op tafel. Bij bovenstaande casus was dat 'anderen aan spreken'. Dat thema hebben we met de intervisiegroep verder uitgediept en daarbij kwam iedereen aan bod.

De Griekse wijsgeer Socrates (464-399 v. Chr.) vond het essentieel dat mensen zelf antwoorden leren geven op de problemen die hen bezighoudt. Hij liet mensen door middel van vragen die problemen onderzoeken om zo te komen tot argumenten en goede afwegingen. Op die manier leren mensen uiteindelijk van hun ervaringen. Praktische wijsheid heet dat in de filosofie. De 'leermeester' is er dus niet om vragen te beantwoorden maar juist om die vragen te stellen zodat de leerling het antwoord vindt op zijn eigen vragen. Het gaat dan om gezamenlijk leren.

Socrates en intervisie een mooie combinatie!